

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.010.02.2023

Pani
Mariola Józwiak
Dyrektor
Swarzędzkiego Centrum Sportu i Rekreacji
ul. Kosynierów 1
62-020 Swarzędz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/005 – Dostępność krytych pływalni komunalnych dla społeczności lokalnej w województwie wielkopolskim

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Jednostka Kontrolowana	Swarzędzkie Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Kosynierów 1; 62-020 Swarzędz ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariola Józwiak, Dyrektor Centrum od 30 września 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie powszechnego dostępu do krytych pływalni komunalnych dla społeczności lokalnej oraz warunki tego udostępniania.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto lata 2022-2024 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) ² , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	Paweł Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/67/2023 z 18 grudnia 2023 r. (akta kontroli: str. 1 - 2)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak zapewnienia przez Centrum, w okresie objętym kontrolą, powszechnego dostępu do przestrzeni basenowej pływalni Wodny Raj w Swarzędzu⁵.

Uzasadnienie oceny ogólnej Basen sportowy, w dniach od poniedziałku do czwartku przez trzy godziny z rządu (od godz. 16.45 do godz. 19.45.) oraz basen rekreacyjny, we wtorki i czwartki (od godz. 16.45 do godz. 19.00), zajęte były wyłącznie przez grupy zorganizowane, co było wynikiem nieuzasadnionego uprzywilejowania tych podmiotów i skutkowało zupełnym brakiem dostępności torów dla klientów indywidualnych. Działania takie były niezgodne zarówno z wymogami ustawy z 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁶ w której określono, że celem zadań o charakterze użyteczności publicznej jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych, jak i z regulacjami wewnętrznymi SCSiR które stanowiły, iż udostępnianie bazy sportowej odbywać się ma na równych zasadach, bez faworyzowania jakichkolwiek podmiotów. Wobec nieokreślenia w regulacjach wewnętrznych przejrzystych i jasnych zasad korzystania z obiektu przez podmioty oferujące zajęcia zorganizowane - istotny wpływ na zapewnienie dostępu do korzystania z pływalni przez wszystkich potencjalnych użytkowników miałyby, zdaniem NIK, formalne określenie reguł rezerwacji torów basenowych na obiekcie, z uwzględnieniem zasady pozostawienia do dyspozycji klientów indywidualnych, przez cały czas funkcjonowania basenu sportowego, co najmniej jednego toru.

Centrum zapewniło bezpieczne i higieniczne warunki korzystania z obiektu, co znalazło potwierdzenie w wynikach kontroli przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwową Inspekcję Sanitarną.

¹ Dalej również: „Centrum” albo „SCSiR”.

² Czynności kontrolne zakończono 9 lutego 2024 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej również: pływalnia.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 679, dalej: ustawa o gospodarce komunalnej.

Z naruszeniem przepisów art. 62 ust. 6 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁷ przeprowadzono kontrole przewodów kominowych, tj. przez osoby nieposiadające uprawnień budowlanych odpowiedniej specjalności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1.1. Centrum powstało 1 października 2008 roku na mocy uchwały⁸ Rady Miejskiej w Swarzędzu w sprawie likwidacji z dniem 30 września 2008 r. Zakładu budżetowego pn. Pływalnia Wodny Raj w celu przekształcenia w jednostkę budżetową pod nazwą Swarzędzkie Centrum Sportu i Rekreacji.

(akta kontroli str. 6 - 11)

Pływalnia, w kontrolowanym okresie, była czynna w godzinach od 6.30 do 22.00 w każdy dzień tygodnia (od poniedziałku do niedzieli). W obiekcie pływalni znajdowały się m.in. basen sportowy o wymiarach 12,5 m x 25 m, głębokości od 1,3 do 1,8 m, podzielony na sześć torów, basen rekreacyjny o nieregularnym kształcie i powierzchni 98 m² z możliwością wydzielenia dwóch torów, z atrakcjami wodnymi, jeden bicz podwodny umieszczony w ścianie, sztuczna rzeka z nurtem, dwa gejzery podwodne umieszczone w dnem, w wydzielonej części zakola sztucznej rzeki, dwa gejzery wodne umieszczone w dnem pozostałej części basenu rekreacyjnego, trzy bicze wodne umieszczone nad powierzchnią lustra wody basenu rekreacyjnego, dwa jacuzzi, brodzik dziecięcy o powierzchni 4,5 m² z małą zjeżdżalnią „Słonik” i głębokości 0,3 m, poprowadzone na zewnątrz obiektu dwie zjeżdżalnie multimedialne dla dzieci i dorosłych, każda o długości 90 m.

(akta kontroli str. 326 – 353, 390 - 391)

Maksymalne obłożenie pływalni wynosiło 120 osób, które mogły przebywać na terenie szatni oraz hali basenowej w jednym czasie. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że: „rzadko zdarza się osiągnięcie maksymalnego obłożenia w danym momencie. Według dokumentacji powykonawczej, z basenu sportowego w jednym momencie mogło korzystać 69 osób, z basenu rekreacyjnego 30 osób, 21 osób mogło korzystać z pozostałych atrakcji. System kasowy pływalni reguluje to obłożenie w postaci blokady przed sprzedażą większej liczby biletów na basen”.

(akta kontroli str. 430)

Uchwałą⁹ Rady Miejskiej w Swarzędzu z 30 września 2008 r. ustalono regulamin korzystania z obiektu pływalni krytej Wodny Raj. Ujęto w nim zasady korzystania z basenów i urządzeń rekreacyjnych w następujący sposób:

- zajęcia odbywają się w grupach lub indywidualnie według ustalonego przez Centrum rozkładu zajęć od poniedziałku do piątku wyłącznie w obecności instruktorów i ratowników. Naukę pływania prowadzić mogli, niezależnie od liczby uczestników, wyłącznie zatrudnieni przez Centrum instruktorzy nauki pływania, którzy odpowiadali za ich bezpieczeństwo;
 - grupy zorganizowane nie mogły liczyć więcej niż 15 uczestników na jednego opiekuna, który odpowiadał za swoich podopiecznych przez cały czas przebywania na Pływalni.
- Odrębne regulaminy określały zasady zachowania się i korzystania m.in. z szatni, saun, zjeżdżalni i pobytu grup zorganizowanych.

(akta kontroli str. 12 - 22)

1.2. Dyrektor Centrum¹⁰ zatwierdziła i wprowadziła do realizacji plan działalności SCSiR w ujęciu sportowo-rekreacyjnym na lata 2022 – 2024. Plan dotyczył realizacji zadań statutowych¹¹ w obiektach Centrum, w tym w pływalni Wodny Raj i uwzględniał zadania Centrum określone w Statucie, w tym udostępnianie posiadanych obiektów stanowiących bazę sportową i rekreacyjną na rzecz klubów i związków sportowych, organizacji kultury

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm., dalej: Prawo budowlane.

⁸ Nr XXV/145/2008 z dnia 24 czerwca 2008 r.

⁹ Nr XXIX/168/2008, zmieniona uchwałami nr XLI/253/2009 z dnia 26 maja 2009 r. oraz Nr XLII/465/2021 z dnia 31 sierpnia 2021 r.

¹⁰ Zarządzeniem NR 19/SCSiR/2021 z dnia 31 grudnia 2021 r.

¹¹ Patrz pkt 1.3. niniejszego wystąpienia.

fizycznej i innych organizacji i stowarzyszeń z terenu gminy (w tym szkół) oraz osób indywidualnych, a także organizację imprez z zakresu kultury fizycznej i sportu.

Dla pływalni Wodny Raj przewidziano ogólnie określone działania polegające na prowadzeniu zajęć dla każdej grupy wiekowej, takich jak grupowa i indywidualna nauka pływania, zajęcia aqua aerobiku, zajęcia gimnastyki w wodzie dla seniorów.

Ze sprawozdania opisowego z przebiegu wykonania budżetu Centrum za rok 2022¹² wynikało, że na pływalni prowadzono m.in: naukę pływania dla grup szkolnych z gminy Swarzędz oraz szkół z poza gminy, popołudniowe szkółki nauki pływania, indywidualne lekcje nauki pływania, zajęcia z aqua aerobiku, a także udostępnianie pływalni Wodny Raj do prowadzenia treningów przez swarzędzkie kluby sportowe.

(akta kontroli str. 68 - 113)

Centrum prowadziło statystyki dotyczące korzystania z usług znajdujących się w ofercie pływalni. Statystyki te obejmowały liczbę osób korzystających z usług pływalni w poszczególnych dniach i godzinach. Statystyki prowadzono w ujęciu godzinowym, dziennym, miesięcznym oraz rocznym. Uwzględniano w nich podział na klientów indywidualnych (pn. Strefa Basen) oraz grupy szkolne (pn. Strefa Basen Szkoły).

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „harmonogramy funkcjonowania Pływalni były odpowiedzią na potrzeby użytkowników. Analiza potrzeb odbywała się również na podstawie rozmów z obecnymi oraz potencjalnymi klientami, którzy przychodzili zasięgnąć informacji o oferowanych przez SCSiR usługach. Analiza i planowanie odbywały się także na podstawie zapotrzebowań otrzymywanych za pomocą poczty elektronicznej i tradycyjnej głównie przez użytkowników instytucjonalnych (szkoły, kluby sportowe, stowarzyszenia)”.

(akta kontroli str. 126 – 187, 429 – 430)

1.3. Statut Centrum¹³ określał jego zadania jako jednostki organizacyjnej Gminy Swarzędz w zakresie sportu i rekreacji. Podstawowym celem działalności Centrum było zapewnienie warunków do wychowania, opieki, upowszechniania sportu i rekreacji. Zadaniem Centrum¹⁴ było prowadzenie działalności, polegającej w szczególności na:

- programowaniu i realizacji usług z zakresu sportu i masowej kultury fizycznej przy ścisłym współdziałaniu z organizacjami kultury fizycznej i sportu,
- udostępnianiu bazy sportowej i rekreacyjnej wg zgłoszonych potrzeb,
- prowadzeniu działalności służącej upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu w Gminie Swarzędz.

(akta kontroli str. 6 - 11)

Na podstawie statutu w SCSiR wprowadzono regulaminy organizacyjne¹⁵. NIK wskazuje na sprzeczność dwóch zapisów statutu, gdyż zgodnie z § 5 ust. 3 - regulamin organizacyjny Centrum jest nadawany przez Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz, natomiast zgodnie z § 8 ust. 6 - regulamin organizacyjny jest nadawany przez Dyrektora SCSiR, a przez Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz zatwierdzany. Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „z treści Statutu wynika dualizm w zakresie podmiotu uprawnionego do nadawania lub zatwierdzania Regulaminu i wobec powyższego rozważana jest zmiana statutu jednostki poprzez wykreślenie zapisu w § 5 ust 3 w celu jednoznacznej regulacji wskazania podmiotu właściwego do nadania Regulaminu i jego zatwierdzenia”.

(akta kontroli: str. 6 – 11, 23 – 67, 424)

Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz nie przekazywał do SCSiR wytycznych, mierników i zaleceń w zakresie realizacji działań statutowych dotyczących funkcjonowania pływalni.

Burmistrz wyjaśnił, że „Gmina Swarzędz nie wydawała zaleceń ani wytycznych dla Centrum, w których wskazywano by liczbę minimalnych wolnych torów jaka powinna być zapewniona w czasie otwarcia obiektu. Celem funkcjonowania pływalni było zapewnienie torów poprzez bieżącą realizację zadań statutowych Centrum związanych z tworzeniem warunków do

¹² Sprawozdania z wykonania za rok 2023 do dnia zakończenia czynności kontrolnych jeszcze nie sporządzono.

¹³ Nadany wraz z uchwałą Nr XXV/145/2008 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 24 czerwca 2008 r.

¹⁴ Określonym w § 6 Statutu Centrum.

¹⁵ Zarządzenie nr 13/SCSiR/2020 z dnia 23 września 2020 r. oraz zarządzenie nr 13/SCSiR/2020 z dnia 30 listopada 2022 r.

upowszechniania sportu i rekreacji oraz udostępnianie bazy sportowej i rekreacyjnej według zgłoszonych potrzeb zgodnie ze Statutem Centrum”.

(akta kontroli str. 424, 429, 456 - 457)

Dyrektor SCSiR wyjaśniła, że „Centrum nie ustalało samodzielnie celów w zakresie wykorzystania obiektu krytej pływalni i że od początku swojego istnienia realizuje zadania statutowe”.

(akta kontroli str. 429)

Działalność Centrum była w listopadzie 2023 r. objęta kontrolą Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Swarzędzu w zakresie wydatkowania w 2022 r. środków finansowych na obsługę obiektów sportowo – rekreacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem środków wydatkowanych na utrzymanie boisk. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz poinformował, że „w 2024 roku zaplanowany jest audyt Centrum, w tym audyt obiektu pływalni”.

(akta kontroli str. 114 - 115)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „zgodnie z postanowieniami § 5 ust. 1 Statutu Swarzędzkiego Centrum Sportu i Rekreacji, podstawowym celem działalności Centrum było zapewnienie warunków do wychowywania, opieki, upowszechniania sportu i rekreacji. Kierując się tym zadaniem statutowym, Centrum zapewniało swoim klientom warunki do uprawiania sportu i rekreacji. Upowszechnienie sportu i rekreacji, w szczególności na pływalni, odbywało się głównie poprzez zorganizowanie różnych form aktywności, które mogą odbywać się w wodzie. W odpowiedzi na potrzeby klientów zostały stworzone i rozpowszechnione zorganizowane formy zajęć, w tym: nauka pływania dla uczniów szkół podstawowych klas III, która wynika bezpośrednio z zadań własnych Gminy i jest realizowana jako obowiązkowa lekcja wychowania fizycznego”.

(akta kontroli str. 436)

1.4. Podmiotami, którym Centrum udostępniało tory w basenie sportowym i rekreacyjnym były:

1. Uczniowski Klub Sportowy „Fala Swarzędz” – w wymiarze 30 godzin tygodniowo od poniedziałku do piątku w godzinach od 17.00 do 20.00 oraz w soboty w godz. od 9.00 do godz.12.00 na basenie sportowym (zajętość dwóch torów) przez okres 10 miesięcy w roku kalendarzowym, z wyłączeniem przerwy zimowej, letniej wakacyjnej oraz dni wolnych od nauki;
2. Uczniowski Klub Sportowy „Zalew Jerzykowo” – w wymiarze 18 godzin na basenie sportowym, w soboty od godz. 10 do godz. 11.00 w okresie od 5 listopada 2022 r. do 25 marca 2023 r.;
3. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Swarzędzu – szkoła sportowa z klasami o profilu pływackim – w wymiarze 20 godzin tygodniowo na basenie sportowym (zajętość dwóch torów), przez okres 9 miesięcy w roku szkolnym (z wyłączeniem przerwy zimowej, letniej wakacyjnej i dni wolnych od nauki), w dniach od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.15 do 8.45, 9.30 do 11.45 13.30 do 15.00 (14.00 do 15.30);
4. Pozostałe Szkoły z terenu Miasta i Gminy Swarzędz – w wymiarze łącznie 130 godzin tygodniowo na basenie sportowym oraz w wymiarze łącznie 50 godzin tygodniowo na basenie rekreacyjnym, przez okres 9 miesięcy w roku szkolnym (z wyłączeniem przerwy zimowej, letniej wakacyjnej oraz dni wolnych od nauki), w godzinach od 8.45 do 16.00, (zajętość od jednego do dwóch torów);
5. Warsztaty sportowe – weekendowe warsztaty doskonalenia pływania organizowane okazjonalnie – w wymiarze średnio w roku 18 godzin rocznie na basenie sportowym;
6. Nauka i doskonalenie pływania oraz komercyjne kursy pływania dla klientów indywidualnych w formie grupowej i indywidualnej – od poniedziałku do czwartku od godz. 16.45 do godz. 19.45.

(akta kontroli str. 431, 366 - 389)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „Centrum prowadziło własną szkołę pływania, obsługę w zakresie nauki i doskonalenia pływania szkół z terenu Miasta i Gminy Swarzędz oraz komercyjne kursy pływania dla klientów indywidualnych zarówno w formie grupowej, jak

i typowo indywidualnej. Grupa liczyła średnio około 10 uczestników na jednym torze. W przypadku zajęć indywidualnych nie rezerwowano toru dla pojedynczego uczestnika". Dyrektor Centrum wyjaśniła również, że „Centrum stara się zadbać o każdą grupę klientów i zapewnić możliwość korzystania z basenu wszystkim osobom zainteresowanym. Przy tak dużej liczbie mieszkańców Gminy (ok. 50 tys.) jest to niezwykle trudne”, ale w jej opinii „udało się wypracować w miarę optymalny system efektywnego zaspokajania potrzeb klientów w tym zakresie. Na każdy tydzień opracowywany jest grafik zajęć torów dla klientów zamieszczany na stronie internetowej Centrum oraz udostępniany na terenie pływalni w formie papierowej do pobrania. Klienci mają możliwość zapoznania się z grafikiem zajęć z wyprzedzeniem po to, aby każda osoba, która chce skorzystać z pływalni mogła się z nim zapoznać i wybrać dla siebie najbardziej dogodny czas korzystania. Dodatkowo, na terenie obiektu pływalni znajdują się plakaty z informacją o dniach i godzinach, w których występują największe ograniczenia w dostępie do pływalni (od poniedziałku do czwartku w godz. 16.45 do 19.45)".

(akta kontroli str. 431)

W wewnętrznych regulacjach SCSiR nie określono zasad korzystania z pływalni przez podmioty oferujące zajęcia zorganizowane.

Dyrektor wyjaśniła, że wynikało to z faktu, iż „Centrum posiada własną szkołę oraz swoich instruktorów zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Liczba zatrudnionych instruktorów pozwalała zabezpieczyć obsadę instruktorską dla zajęć zorganizowanych, a co za tym idzie dla określonej liczby ludzi, których można przyjąć na takie zajęcia. Wynajmowanie torów innym podmiotom spowodowałoby większe ograniczenie w dostępie do pływalni dla pozostałych osób.

Zajęcia szkolne oraz pozostałe zajęcia zorganizowane są tak zaplanowane żeby nie przekraczać norm obłożenia wynikających z dokumentacji powykonawczej".

(akta kontroli str. 431)

W okresie objętym kontrolą do Centrum wpłynęło¹⁶ pismo z redakcji internetowego portalu epoznan Wielkopolskiej Telewizji Kablowej przekazujące oburzenie jednego z czytelników tego portalu na rezerwację basenu od poniedziałku do czwartku w godz. od 16.45 do 19.45 oraz basenu rekreacyjnego we wtorki i czwartki w godz. od 16.45 do 19.00.

W stanowisku¹⁷ skierowanym do redakcji, Dyrektor Centrum podała, że „zajęcia organizowane w tych porach są odpowiedzią na zapotrzebowanie mieszkańców zgłaszane do Centrum, a ich realizacja w tym głównie nauka i doskonalenie pływania są zadaniem Centrum. W zajęciach uczestniczą klienci zdecydowani korzystać z basenu systematycznie co tydzień, co m.in. daje gwarancję stałej sprzedaży usług. Mimo, iż zgłoszeń na kursy nauki i doskonalenia pływania oraz na inne zajęcia (aqua aerobik) jest o wiele więcej, z uwagi na to że Centrum winno również udostępnić miejsce klientom indywidualnym, zrezygnowano z prowadzenia kursów w piątki, soboty i niedziele. W ten sposób osób korzystających z różnych form zajęć zorganizowanych jest tyle samo co klientów indywidualnych (ok. 50%)".

(akta kontroli str. 216 – 218, 432)

Do Centrum przekazano także¹⁸ zapytanie, jakie wpłynęło do Rady Miejskiej w Swarzędzu w sprawie zajęć basenu m.in. w ww. godzinach. W odpowiedzi¹⁹ do autora pisma oraz Biura Rady Miejskiej w Swarzędzu i Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz, Dyrektor Centrum poinformowała o porach dostępności i zajęć basenów Centrum oraz o przyczynach zajęć basenu.

(akta kontroli str. 219 – 221, 425, 432)

1.5. W Centrum prowadzono statystyki pływalni umożliwiające pozyskiwanie danych dotyczących sprzedaży biletów wstępu w układzie klienta indywidualnego korzystającego ze wszystkich form udostępniania na basenie sportowym, rekreacyjnym, w saunach i jacuzzi pn. Strefa Basen oraz dla Grup szkolnych i klubów sportowych pn. Strefa Basen Szkoły.

¹⁶ W dniu 21 września 2023 r. drogą elektroniczną.

¹⁷ Z dnia 21 września 2023 r. drogą elektroniczną.

¹⁸ W dniu 3 listopada 2023 r. drogą elektroniczną.

¹⁹ Z dnia 6 listopada 2023 r. drogą elektroniczną.

W roku 2022 ogólna liczba korzystających z krytej Pływalni Wodny Raj wyniosła 158 113, w tym:

- 112 588 klientów indywidualnych (Strefa Basen);
- 45 525 uczniów szkół i klubów sportowych (Strefa Basen Szkoły).

W roku 2023 ogólna liczba korzystających ze strefy krytej pływalni Wodny Raj wyniosła 172 078 osób (wzrost o 13.965 osób, tj. o 8,8% w stosunku do roku 2022), w tym:

- 121 318 klientów indywidualnych (Strefa Basen, wzrost o 8.730 osób, tj. o 7,8%).
- 50 760 uczniów szkół – (Strefa Basen Szkoły) wzrost o 5 262 uczniów, tj. o ok. 11,5%.

Udział klientów indywidualnych (Strefa Basen) w ogólnej liczbie klientów wynosił w latach objętych kontrolą po 71%, a udział grup zorganizowanych (strefa Basen Szkoły) wynosił 29%.

Prowadzona przez Centrum statystyka umożliwiała pozyskiwanie danych w żądanych układach ww. stref np. wg godziny wejścia w wybranym dniu, miesiącu i roku.

(akta kontroli str.126 – 187, 415 – 420)

W roku 2022 największe obłożenie strefy Basen przypadało na miesiące: sierpień (12.513 osób), a najmniejsze na miesiąc lipiec (3.740)²⁰. Poza tymi miesiącami największe obłożenie tej strefy przypadało na październik (10.952 osoby), czerwiec (10.844 osoby), luty (10.299 osób) i marzec (10.178 osób).

W roku 2023 największe obłożenie strefy Basen przypadało na: lipiec (12.819 osób), a najmniejsze na sierpień (4.895)²¹. Poza tymi miesiącami największe obłożenie tej strefy przypadało na: luty (12.819 osób), styczeń (12.539 osób), marzec (11.879 osób) i październik (11.217 osób).

(akta kontroli str. 415 - 420)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „największe obłożenie basenu występowało przeważnie (w okresie roku szkolnego) w godzinach 18:00 – 19:00, a najmniejsze w godzinach 21:00 – 22:00. W pozostałych okresach (ferie zimowe i wakacyjne, okresy świąteczne) szczyt obłożenia przypada na godziny 11:00 – 15:00. Stosunek liczby torów zajętych do liczby torów wolnych wynosił średnio od 55 do 45% w przypadku basenu sportowego, natomiast w basenie rekreacyjnym stosunek ten stanowił odpowiednio od 35 do 65% (z wyłączeniem weekendów, gdzie zajętość torów zarówno w basenie rekreacyjnym jak i sportowym nie przekraczała 30%)²².

Dyrektor Centrum wyjaśniła również, że „całkowita zajętość torów w basenie sportowym w latach 2022 – 2023 występowała i występuje w okresie roku szkolnego w dniach od poniedziałku do czwartku w godzinach 16:45 – 19:45. W tych godzinach odbywały się zajęcia doskonalenia pływania dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Dodatkowo w tym czasie odbywają się również treningi sekcji pływackiej UKS Fala Swarzędz, zajęcia aqua aerobiku oraz zajęcia pływania dla osób z niepełnosprawnościami. W przypadku basenu rekreacyjnego całkowita zajętość dotyczyła godzin w początkowym okresie roku szkolnego (wrzesień – listopad) od poniedziałku do czwartku w godzinach 17:00 – 19:00 i było to spowodowane organizacją zajęć dla osób nieumiejących pływać. W momencie nabycia określonych umiejętności pływackich (zazwyczaj odbywało się to na przełomie listopada i grudnia każdego roku), w/w osoby przechodzą na basen sportowy, w wyniku czego zajętość basenu rekreacyjnego ulega zmniejszeniu i pozostaje do dyspozycji innych użytkowników”.

(akta kontroli str. 430)

W wyniku przeprowadzonych²³ oględzin obiektu Pływalni Wodny Raj stwierdzono, że informacje o godzinach otwarcia (codziennie w godz. 6.30. – 22.00) oraz o zajętości torów basenowych basenu sportowego od poniedziałku do czwartku w godz. 16.45 do 19.45 oraz dwóch torów basenu rekreacyjnego we wtorki i czwartki w godz. 16.45 do 19.00

²⁰ Przerwa technologiczna – lipiec 2022 r.

²¹ Przerwa technologiczna – sierpień 2023 r.

²² Dzienna maksymalna liczba torogodzin – 93 torogodziny w basenie sportowym (15,5 godziny otwarcia pływalni x 6 torów w basenie sportowym) oraz 46,5 torogodziny w basenie rekreacyjnym (15,5 godziny otwarcia pływalni x 3 tory w basenie rekreacyjnym).

²³ W dniu 30 stycznia 2024 r.

udostępnione były na drzwiach wejściowych do budynku pływalni, w holu szatni, na szybach kas. Grafiki te były możliwe do pobrania przez klientów.

(akta kontroli str. 326 - 353)

W wyniku przeprowadzonych oględzin systemu monitoringu pływalni w zakresie dostępności basenów sportowego i rekreacyjnego dla klientów indywidualnych w wybranych siedmiu dniach²⁴ stwierdzono, że na torach basenu sportowego prowadzone były zajęcia zorganizowane przy zajętości torów od jednego do sześciu torów (to ostatnie od poniedziałku do czwartku w godz. oględzin 17.00 i 18.00). Zajęcia te obejmowały: zajęcia prowadzone z uczniami szkół podstawowych gminy Swarzędz i gmin ościennych w godzinach 9.00, 12.00 i 15.00, zajęcia Uczniowskiego Klubu Sportowego „Fala” (dwa tory w godz. 17.00 i 18.00), indywidualne i grupowe lekcje nauki i doskonalenia pływania w godz. 17.00 i 18.00.

Tory basenu sportowego nie były udostępniane klientom indywidualnym (w godzinach 17.00 i 18.00 w poniedziałek, wtorek, środę i czwartek) – nieprawidłowości w tym zakresie zostały szerzej omówione w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*” niniejszego wystąpienia. Liczba klientów indywidualnych korzystających z basenu sportowego wyniosła ponadto od dwóch do jedenastu w godzinach 9.00, 12.00 i 15.00, od sześciu do 14 oraz od siedmiu do 20 osób o godz. 17.00.

Na basenie rekreacyjnym prowadzone były zajęcia zorganizowane pn. Aqua Senior, w poniedziałek o godz. 11.00, we wtorek o godz. 7.00 i 11.00 oraz we środę, w czwartek i w piątek o godz. 7.00 (w których uczestniczyło od 10 do 15 osób), w tym czasie klienci indywidualni nie byli wpuszczani na basen rekreacyjny. Na basenie rekreacyjnym odbywały się także zajęcia nauki pływania dla uczniów szkół podstawowych oraz zajęcia grupowej i indywidualnej nauki pływania. Liczba klientów indywidualnych korzystających z basenu rekreacyjnego wyniosła od jednego do 18.

(akta kontroli str. 356 - 363)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „klienci indywidualni, którzy chcą skorzystać z basenu są informowani przez obsługę pływalni o całkowitych lub częściowych rezerwacjach torów już przy wejściu do budynku pływalni. Na drzwiach wejściowych oraz w szatni na parterze budynku widnieją informacje o całkowitych rezerwacjach. Obsługa kas również informuje klientów o dostępności torów. Dodatkowo, na stronie internetowej Centrum publikowane są grafiki zajętości torów na najbliższy tydzień. Na życzenie klientów wysyłamy również takie grafiki drogą elektroniczną. W każdej godzinie funkcjonowania pływalni pozostajemy także do telefonicznej dyspozycji klientów i informujemy o zajętości torów. W przypadku, gdyby klient został błędnie poinformowany o zajętości torów może ubiegać się zwrot pieniędzy.

W przypadku, gdy liczba uczniów szkoły, która uczestniczy w zajęciach jest mniejsza niż zakontraktowana w umowie, to automatycznie zmniejszana jest liczba zarezerwowanych torów. Taka sama sytuacja ma miejsce w przypadku liczby torów, na których odbywają się zajęcia zorganizowane. W momencie zaistnienia takiej sytuacji oddajemy tory do dyspozycji klientom, którzy korzystają z pływalni w formie indywidualnej.”

(akta kontroli str. 438)

1.6. W okresie objętym kontrolą dla obiektu pływalni Wodny Raj prowadzono książkę obiektu budowlanego. Obiekt został oddany do użytku 30 września 2002 r. a pozwolenie na użytkowanie uzyskał 4 października tego roku. Powierzchnia zabudowy obiektu wynosiła 1.305m². Budynek pływalni Wodny Raj był poddawany corocznym kontrolom okresowych w zakresie, o którym mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a) Prawa budowlanego. Kontrolę pięcioletnią, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy przeprowadzono 10 czerwca 2020 r.

Protokoły kontroli okresowych (rocznych z 2021, 2022 i 2023) zawierały zapisy o licznych uszkodzeniach elementów tynku na elewacji (mechanicznych i strukturalnych), zazielenieniach elewacji, odparzeniach struktury tynku, o konieczności oczyszczenia i przemalowania elementów drewnianych elewacji. Stan techniczny obiektu określano jako dobry, estetykę obiektu jako dostateczną. Obiekt nadawał się do użytkowania zgodnie

²⁴ W dniach od 22 do 28 stycznia 2024 r. w godzinach; 9.00, 12.00, 15.00, 17.00, 18.00 i 21.00 na basenie sportowym oraz w godzinach 7.00, 11.00, 18.00 i 21.00 na basenie rekreacyjnym.

z przeznaczeniem. Zalecenia z każdego roku dotyczyły remontu elewacji. Zły stan części elewacji potwierdziły oględziny obiektu.

(akta kontroli str. 285 – 293, 308 – 310, 326 – 353, 392 - 397)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „powodem nieprzeprowadzenia remontu elewacji pływalni był brak środków, na ten cel, w budżecie Gminy. Wygląd elewacji od północnej strony nie wpływa na funkcjonowanie pływalni i jakość naszych usług. Jestem przekonana, że w niedalekiej przyszłości Gmina przyzna środki na odnowienie elewacji”.

(akta kontroli str. 276 – 325, 392 – 397, 441)

1.7. Państwowa Inspekcja Sanitarna - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu przeprowadziła 6 października 2022 r. oraz 30 października 2023 r., kontrole dotyczące oceny stanu sanitarno-technicznego pływalni Wodny Raj. W wyniku obu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Centrum informowało klientów o jakości wody – informacja znajdowała się w holu głównym pływalni i na stronie internetowej Centrum²⁵. Centrum prowadziło również monitoring pH wody, stężenia chloru i temperatury wody.

Państwowa Straż Pożarna - Komenda Miejska w Poznaniu, w okresie objętym kontrolą przeprowadziła 12 maja 2022 r. czynności kontrolno – rozpoznawcze mające na celu m.in. weryfikację sposobu przestrzegania przepisów przeciwpożarowych m.in. w budynku pływalni Wodny Raj. W wyniku podjętych czynności Komendant Miejski PSP w Poznaniu wydał opinię potwierdzającą spełnienie w obiekcie pływalni wymagań ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 222 - 262)

1.8. Swarzędzkie Centrum Sportu i Rekreacji było jednostką budżetową Gminy Swarzędz i pokrywało swoje wydatki bezpośrednio z budżetu Gminy Swarzędz, a pobrane dochody odprowadzało na rachunek dochodów budżetu Gminy Swarzędz. Gmina w całości finansowała działalność Centrum. Na każdy rok budżetowy przygotowywany był plan dochodów i wydatków.

W 2022 roku zrealizowano go na poziomie:

- wydatki 10 661 768,86 zł,
- dochody 3 824 833,69 zł.

W 2023 roku na poziomie:

- wydatki 12 080 031,25 zł,
- dochody 4 797 594,56 zł.

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „Centrum zarządza 36 obiektami, w tym pływalnią Wodny Raj. Prowadzona księgowość nie rozdzielała wydatków i dochodów na poszczególne obiekty. W związku z powyższym nie można wyodrębnić wydatków i dochodów dotyczących tylko pływalni”.

(akta kontroli str. 432 - 433)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Basen sportowy, w dniach od poniedziałku do czwartku przez trzy godziny z rzędu (od godz. 16.45 do godz. 19.45.) oraz basen rekreacyjny, we wtorki i czwartki (od godz. 16.45 do godz. 19.00), zajęte były wyłącznie przez grupy zorganizowane, co było wynikiem nieuzasadnionego uprzywilejowania tych podmiotów i skutkowało zupełnym brakiem dostępności tych obiektów dla klientów indywidualnych. Jednocześnie w regulacjach wewnętrznych nie określono przejrzystych i jasnych zasad korzystania z obiektu przez podmioty oferujące zajęcia zorganizowane.

(akta kontroli: str. 188 – 211, 356 - 363)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „uzasadnieniem dla całkowitego wyłączenia basenu sportowego w godzinach 16:45 do 19:45 od poniedziałku do czwartku były:

a) liczba chętnych osób, które chciały skorzystać ze zorganizowanej formy aktywności fizycznej w postaci: zajęć nauki i doskonalenia pływania dla dzieci, młodzieży i osób

²⁵ W zakładce Komunikaty – ostatnia próbka z 9 lutego 2024 r. -s tan próbki odpowiedni.

dorosłych, treningów sekcji sportowej Uczniowskiego Klubu Sportowego Fała Swarzędz, zajęć aqua aerobiku, gimnastyki w wodzie dla seniorów, zajęć dla osób z niepełnosprawnościami. Aktualnie liczba chętnych osób chcących skorzystać z usług Centrum w formie zorganizowanej jest większa o 30% niż liczba klientów, których możemy przyjąć w godzinach objętych całkowitym wyłączeniem basenu sportowego.

- b) względy ekonomiczne związane z opłacaniem z góry konkretnych usług, zgodnie z zawartymi umowami. Dla Centrum jest to informacja, że taki klient jest dla nas stałym klientem przez określony czas i generuje konkretne wpływy do kasy Centrum;
- c) wieloletnie doświadczenie w obsłudze klientów, które pokazuje, że dzięki tworzeniu usług w systemie zorganizowanym mamy setki zadowolonych osób w tym dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.

Podsumowując, liczba osób chcących skorzystać z usług w formie zorganizowanej jest nieporównywalnie większa od liczby osób chcących skorzystać z pływalni w formie niezorganizowanej. Dowodem na to są prowadzone analizy ilościowe klientów korzystających z pływalni w dniach i godzinach gdzie dostępność była częściowo ograniczona lub nie występowało w ogóle ograniczenie dostępności.

Uzasadnieniem dla całkowitego wyłączenia basenu rekreacyjnego we wtorki i w czwartki w godzinach 17:00 do 19:00 była i jest organizacja zajęć warsztatowych dla rodziców z dziećmi w wieku od 3 miesiąca życia do 4 lat. Taka sytuacja ma miejsce przeważnie w okresie od połowy września do końca listopada. W takich warsztatach w basenie łącznie bierze udział ponad 20 osób. Po zakończeniu warsztatów basen automatycznie jest udostępniany wszystkim osobom, które chcą z niego skorzystać. Przez pozostałą część roku basen rekreacyjny jest dostępny dla klientów, którzy chcą skorzystać z niego w formie niezorganizowanej”.

(akta kontroli: str. 437)

NIK wskazuje, że mimo iż całkowite wyłączenie dostępności do basenów pływalni w określone dni i godziny wiązało się z realizacją zadań własnych gminy w zakresie kultury fizycznej i rekreacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym²⁶, to jednak stoi ono w sprzeczności z postanowieniami art. 1 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej wymagającymi zapewnienia świadczenia tych usług jako powszechnie dostępnych. Z kolei, z zapisów statutu Centrum (§ 6 ust. 1 i 2.2.) wynika, że udostępnianie bazy sportowej odbywać się ma na równych zasadach (wg zgłoszonych potrzeb), bez faworyzowania jakichkolwiek podmiotów. Zatem rezerwacja wszystkich torów basenowych dla grup zorganizowanych, ogranicza powszechny dostęp do świadczenia tych usług w tym dla klientów, którzy nie chcą korzystać z formy grupowej zajęć sportowo-rekreacyjnych (dla klientów indywidualnych). Zdaniem NIK istotny wpływ na zapewnienie dostępu do korzystania z obiektu przez wszystkich potencjalnych użytkowników miałyby formalne określenie zasad rezerwacji torów basenowych na obiekcie, z uwzględnieniem zasady pozostawienia do dyspozycji klientów indywidualnych, przez cały czas funkcjonowania pływalni, co najmniej jednego toru.

2. W myśl postanowień art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. c Prawa budowlanego, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego przewodów kominowych (m.in. wentylacyjnych).

Stosownie do postanowień art. 62 ust. 6 pkt 2 Prawa budowlanego, kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, w odniesieniu do przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych, powinny przeprowadzać osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności.

Budynek pływalni Wodny Raj był wyposażony w instalację wentylacji mechanicznej. Instalacja była poddawana dwukrotnie w ciągu roku²⁷ kontroli (ogłędzinom) przez osobę nieposiadającą uprawnień budowlanych w odpowiedniej specjalności. Kontrolę (ogłędziny przewodów wentylacyjnych) przeprowadzał mistrz kominarski.

²⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 40, ze zm.

²⁷ W dniach: 6 maja 2022 r., 2 listopada 2022 r., 22 maja 2023 r. oraz w dniu 10 listopada 2023 r.

(akta kontroli: str. 268)

Dyrektor Centrum wyjaśniła, że „zlecając zadanie była przekonana o tym, że znana na rynku profesjonalnych usług kominiarskich firma posiada odpowiednie uprawnienia do wykonywania tego typu kontroli. Jednocześnie Dyrektor Centrum zadeklarowała, że następne zlecenia na wykonywanie takich kontroli zostaną wydane osobie posiadającej aktualne uprawnienia budowlane w specjalności uwzględniającej instalacje wentylacji mechanicznej”.

(akta kontroli: str. 268, 453)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

Wnioski

- 1) stałej dostępności do basenów pływalni Wodny Raj również dla klientów indywidualnych oraz określenia przejrzystych i jasnych zasad korzystania z obiektu przez podmioty oferujące zajęcia zorganizowane,
- 2) zlecenia przeglądów okresowych obiektów przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia budowlane.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 13 marca 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Paweł Szczepaniak
gł. specjalista kontroli państwowej

p. o. Dyrektor
Karolina Wirszyć-Sitkowska

/podpisano elektronicznie/

/podpisano elektronicznie/